Recensie – Zwarte zwaan – Jeugdliteratuur - Karin v. W.

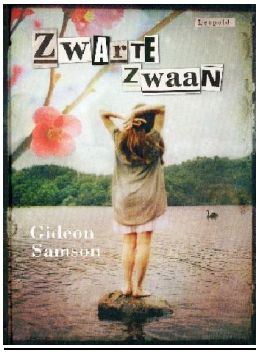

Titel:	*Zwarte zwaan*
Auteur:	Gideon Samson, 17-2-1985
Uitgeverij:	Leopold
Jaar van uitgave:	2012
Aantal pagina's:	212
Genre:	Psychologische jeugdthriller
Prijs:	2013: Zilveren Griffel

Recensie: Gideon Samson , *Zwarte zwaan* (2012)

Zwarte zwaan is het verhaal over twee hartsvriendinnetjes uit groep acht. Rifka ziet eruit als een engeltje met haar lieve glimlach en haar krullende lokken. Haar ideeën en daden zijn echter gewetenloos. Duveke daarentegen is een schuchter meisje. Ze is dol op haar familie en kan 's nachts geplaagd worden door onzekerheid. Ze heeft last van 'Het Gevoel' en laat zich het liefst troosten door haar veertienjarige broer Olivier. Rifka maakt met haar sturende en bazige karakter dankbaar gebruik van de naïviteit van Duveke. Dit blijkt wanneer Rifka het besluit neemt levend aanwezig te zijn op haar eigen begrafenis. Niets gaat haar te ver om dit te verwezenlijken…

"We noemen het R.D.F. Dat betekent RIF+DUUF FOREVER. Het staat in al onze schoolschriftjes en op onze tafeltjes en op de achterkant van het fietsenschuurtje (…), maar alleen ik weet dat," vertelt de onschuldige Duveke. Later in het boek lees je hoe Rifka daarover denkt. "Achter het schuurtje op het plein krasten Duveke en jij met jullie fietssleutels R.D.F. in de muur. Het is de afkorting van RIFKA DE FANTASTISCHE, maar dat weet Duuf niet. Ze denkt dat het iets heel anders betekent. Best wel lachen is dat."

Gideon Samson maakt korte metten met de idee, dat kinderen onschuldig zijn. In *Zwarte zwaan* lees je over manipulatie, pesten, de dood en doortrapte plannen, maar ook over onvoorwaardelijke liefde, verliefdheid en lust. Het is daarmee zeer geslaagd voor de geoefende lezer.

Het boek heeft een vernieuwende opbouw. In het eerste deel vertelt Duveke in de ik-vorm over de gebeurtenissen, die het verhaal opbouwen. In het tweede deel beschrijft Olivier in de derde persoon het einde van het boek. In het derde deel vertelt Rifka in de jij-vorm, wat er nu eigenlijk gebeurde tussen het begin en het einde. Verwacht je daarmee alle antwoorden te krijgen? Dan kom je bedrogen uit.

Dit is niet het juiste boek, wanneer je eens onderuit gezakt op de bank een boekje wilt lezen. Je leest het op het puntje van je stoel. Al vanaf het begin bekruipt je het gevoel, dat er iets behoorlijk mis zal gaan met het personage van de stoere drama-'king' Rifka. Vanwege het lieflijke van Duveke zie je de tragische afloop van het verhaal niet direct aankomen. Die wordt pas duidelijk, wanneer Olivier zijn relaas doet. Een geniaal detail is, dat in het stuk van Olivier een zwarte bladzijde is opgenomen. Wanneer je eenmaal in de huid gekropen bent van Rifka, kan je slechts nog in een ruk doorlezen. Uiteindelijk kom je op de laatste pagina te weten, dat je nu meer vragen hebt als ooit tevoren.

Gideon Samson laat niets los over de motieven van de hoofdpersonen. Een oordeel vellen, mag je zelf doen. Ook verklaringen voor de gedragingen zijn ver te zoeken. In dit boek miste ik dat niet. Het intrigeert juist nog meer. In 2012 kreeg *Zwarte zwaan* de Zilveren Griffel. Nu ben ik dus heel benieuwd naar de winnaar van de Gouden Griffel. Want beter dan dit, kan bijna niet!